

బ్రహ్మజ్ఞాన

జ్ఞానకలకత్తా బ్రహ్మసామయవా

హిందూ శస్త్రానుసారముగా M.

మహారాజశ్రీ శ్రీమహారాజ

నా శ్రీగౌడేనారాయణగజపతి రాయనింగా

కే. నీ. య. ఈ. పాం ఆనుజ్ఞాప్రకారము

శ్రీమంత్ శ్రీమహామహావాఢ్యాయ

శ్రీపరవస్తు వేంకటరంగాచార్యులయ్యవారలుంగాను

అనేకోపనిషత్తులనుండియు ధర్మశాస్త్రములనుండియు

ఎత్తివాసిన శ్లోకములకు తర్జుమా.

పద్యరూపముగా నెల్లరకు సులభముగా దెలియునట్లు

లాంగలనదీతీరస్థ బొంతలకోడూరు నిలయుదును

బెహరా రామకృష్ణసూరిపుత్రుడును అగు

రామమూర్తి కవిచే

రచియింపబడి, అబ్బ ర్వేటరిపెస్సులోముద్రించబడెను.

1915.

		కమలత్రయములు.		
		పు ర ం క ల	క ర ణం	పద్యముల మొత్తము
	డకో పనిషత్.	...	1	6
	ఈశో పనిషత్.	...	7	9
	తలవకారో పనిషత్.	...	10	13
4	కతో పనిషత్.	...	14	21
5	శ్వేతాశ్వతరో పనిషత్.	...	22	26
6	బృహదారణ్యకో పనిషత్.	...	27	28
7	మహాభారతము.	...	29	43
8	మహానిర్వాణతంత్రమ్.	...	44	53
9	శ్రీమద్భాగవతము.	...	54	56
10	మనుధర్మశాస్త్రము.	...	57	65
11	యోగవాసిష్టము.	...	66	70
12	ఇతరగ్రంథములు.	...	71	80
				80

చిత్రపురము.

5-3-1912.

బుధవిధేయుడు.

బెహరా రామమూర్తి.

శ్రీరస్తు.

బ్రహ్మజ్ఞానదీపిక.

తే॥గీ॥ ఏమహావిద్యచే నీశుడెరుగబడునా!
యదియెశ్రేష్ఠంబటంచును ననగవలదే!
వేదములుశిక్షకల్పంబు వేనవేలు!
విద్యలవియెల్లకొరగాని విద్యలనఁ॥

౧॥

సీ॥ ఎంచగానెయ్యది యెలమిజ్ఞానేంద్రియ!
ములకునవిషయమై వెలుగుచుండు!
కర్తేంద్రియంబుల గ్రహణంబెరుంగదో!
యాదిమూలములేక యలరుచుండు!
శ్రోత్రనేత్రంబులు సూటిగాలేనిది!
హస్తపాదంబులు నరయజన్మ!
నాశముల్లేనిది వాశిప్రదేశని!
బంధసలేనిది బరగనకల!

2

బ్రహ్మజ్ఞానదీపిక.

ఆ॥గీ॥ మునచుగల్గిసూక్ష్మముచు హాసముచలేక।

సర్వభూతములకు సరగకార।

ణంబునైనయట్టి యాపరబ్రహ్మము।

జగతినిండునఁడు చతురగుణులు॥

౨॥

తే॥గీ॥ ఈపరబ్రహ్మమునబ్రాణ మికమనను।

నింఁదియంబులు భూమియు నిరవుజేసి।

పంచభూతంబులనెడి ప్రపంచమిందు।

గల్గెననిబల్కుదురుగాదె ఘనులుదెలియ॥ 3॥

తే॥గీ॥ అఖిలభూతంబులంగూడి యలరువాడు।

వాడెపరమాత్మయనియెంచి వారెఘనులు।

క్రీడపేర్చియుపరమాత్మ జాడనిల్పి।

కర్త శీలురునగువారు ఘనులుచుండి॥

౪॥

కం॥ సత్యమెజయమగు ధరణి న।

సత్యంబపజయమటంచు చాటనెఱుతులు॥

నిత్యంబైనదిసత్యము।

సత్యమెదుర్దశలకెల్ల స్థానముసుంజి॥

౫॥

కం॥ కన్నుల నఖలేంద్రియముల।

జన్నములంజపమునలనచాలరెరుగగా।

నెన్నగబరమాత్మనుమరిః

పన్నగపరిశుద్ధచిత్త పదవినిదక్కన్ ||

౬||

క౮|| ధరగల్లువస్తుజాలము!

పరమేశ్వరుచే జనింపబడెగావుననిః

ధరవిషయాసక్తినిబోః

దరుముచు నానందపదవి దగనొండవలెన్ || ౭

తే||గీ|| మెదలుచుండదు మెదలుసమీపముననుః

దూరమున పైనిలోపల దొలగకుండ!

నన్నిటనునిండియాయాత్మ యున్నదనుచు!

దెలియువారలుధీరులు దివ్యగుణులు ||

౮||

సీ|| అవయవహీనుండు సరయనకాయండు!

స్నాయుహీనుడుపాపనాశనుండు!

నిర్మలుండుచుసర్వని యతిగోచరుడును!

మనసుననియమించి మనుచువాడు!

ఆతడుపరిశుద్ధు డనయముస్వప్రకా!

శుచి వస్తుజాలముసౌపుమీర!

నిర్మించియన్నిటనెనయబై వాడయి!

వ్యాపకుండగుచు సర్వముననిండు||

తే॥గీ॥ నట్టిపరమాత్మునే ధీరుడరశిగనునా!
 వాడెపుణ్యుడు ఘనుడును వాడెగుణుడు!
 వాడెచతురుడు వేదాంతివాడెధర్ము!
 డనుచు పెద్దలుదెలుపంగ వినమెజగతి॥ ౯॥

కం॥ వాక్కున నెయ్యదివెల్లదా!
 వాక్కునునది దేనివలన!
 వరలుచునుండున్!
 నిక్కముగనదియె బ్రహ్మము!
 తక్కినలోకులుపశించు!
 తపములు నెపముల్॥ ౧౦॥

తే॥గీ॥ ఇంచుకయు దేనిమనసుచే నెరుగఁడెవ్వ!
 డెప్పుడునుదేనిచే మనస్సెరుగబడునా!
 యద్దిబ్రహ్మంబటంచుచు ననగవలయు!
 గానిలోకులు గన్నదిగాదుసుండి॥ ౧౧॥

కం॥ ఎరుగుదు నెరుగను బ్రహ్మం!
 బరుదుగనని దెల్పజాల!
 నరయగ బ్రహ్మం!
 బెరుగను నెరుగుదుననునీ!

వరవాక్యరహస్యమందే!

వర్తిలుచుండున్॥

౧౨॥

కం॥ మముబ్రహ్మాంబునిరాకర!

ణముచేయకనుండుగాత!

నయమున నెపుడున్!

తమిమీర పరబ్రహ్మము!

క్రమమునను వశింపగడగు!

కతముననుభువిన్॥

౧౩॥

తే॥గీ॥ త్సుత్పిపాసలు లేకయుశోకనాశ!

మగుచుజాపుపుట్టులు లేకయచ్చముగను!

నుండుస్వర్గంబు నానందమండలంబు!

పాడుమృత్యువయచటసీభయమదేల॥

౧౪॥

తే॥గీ॥ ప్రియహితద్వితయము సంభవించునపుడు!

ధీరుడగువాడు హితమును దీసికొనును!

మందబుద్ధి ప్రియంబును మదినిగోరు!

క్షేమలాభంబులనుగోరు చనటియగుట॥

౧౫॥

తే॥గీ॥ వేదపారాయణంబున లేదుబహువి!

దాన్తధారణశక్తిని నరయలేదు॥

శ్రవణమునలేదుపరమాత్మ భువినిదెలియ!

నాత్మనూపంబుగనువాడె యాత్మ దెలియుగఁ॥

తే॥గీ॥ ఎవడుదుష్కర్తమునుడుగ డింద్రియముల!

చలనశాంతినిజెందడియ్యిలచుచిత్త!

సుస్థిరతలేకకోరిక సాలసిశాంతి!

నొందడవ్వాడు పరమాత్మ జందలేడు॥ ౧౭॥

తే॥గీ॥ వెలయనజ్ఞానమచునిద్ర దొలగద్రోచి!

జ్ఞానమచు తెల్విలోనార్య జనులజేరి!

యంటరానట్టిత్తురధార యట్టితీక్ష్ణ!

మైనపరమాత్మగన్గొని మనుడుధరణి॥ ౧౮॥

తే॥గీ॥ ధీరులమృతులగుచునం సారమంద!

నిత్యవస్తువుగోరరు నెమ్మితోడ!

నల్పబుద్ధులువిషయమం దాసగల్గి!

శ్రమముపడుదురుమృత్యుసా శమునఁజిగ్గి॥౧౯॥

తే॥గీ॥ ధరణిజీవులునిద్రించు తరుణమందు!

నూరకుండకసకల ప్రయోజనోప!

యుక్తసామగ్రినిర్తాణ శక్తుడగుచు!

నలరునాతనిబ్రహ్మాంబు! నమృతుడండ్రు॥ ౨౦॥

బ్రహ్మజ్ఞానదీపిక.

సీ॥ ప్రాణస్వరూపమా పరమాత్మతగనధి
స్తానంబుగానుండ జగముదోచె
నదికువిశాయుధంబని భయకంపితు
లగువారలందు దురమృతపదవి
భయహేతువుననగ్ని ప్రజ్వరిల్లఱుచుండు
భయమునసూర్యుండు ప్రభలనొసగు
జలదముల్ భయమున జలమునొసంగును
భయమునవాయువు బరగుచుండు

గీ॥ భయమునను మృత్యుదేవత బారుచుండు
వానినేత్రంబులచుమనో వాక్యములను
గననశక్యంబు బ్రహ్మంబు గలదటంచు
నెరుకగలవారలకుదక్క నొరులకగునె॥ ౨౧॥

ఆ॥గీ॥ సర్వమునకునేత స్వప్రకాశుడనంతు
డమలుడీశుడనగ నలరుచతడు
శాంతినిచ్చుకొరకు సదమలధర్మంబు
నడపువాడునేత పుడమిలోన॥ ౨౨॥

క॥ సర్వాక్షగుణాభాసుడు
సర్వేంద్రియవర్జితుండు సర్వేశ్వరుడు॥

సర్వశరణ్యమదలపగః
 సర్వముపరమాత్మయచుచు
 చాటగవలయు॥

—౨౩॥

తే॥గీ॥ పాణిపాదంబులుచులేక పట్టునడచు
 వీచులుచునేత్రములులేక వినుచుజూచు
 నతడుసర్వజ్ఞుడతని నరయరెప్ప
 రాతడాదిమపూరుషుం డనగవలదె॥

—౨౪॥

తే॥గీ॥ అద్వితీయుడునై వర్ణమదియులేక
 బహువిధంబులశక్తులు పజలకొరకు
 జేసియుచుజగదాద్యంత వాసియగుచు
 నుండుదేవుడుశుభముల నొసగుగాత॥

—౨౫॥

తే॥గీ॥ ఈశులకునెల్లబరమేశు షింకదేవ
 వరులలోనెల్ల పరమదైవంబునుండు
 పతులకెల్లను పతిమాకు బ్రాపెవండొ
 వానిధ్యానించి పాపముల్ బాపుకొనరె॥

—౨౬॥

ఆ॥గీ॥ సుతునికంటెపేర్మి చూడగానెయ్యది
 ధనముకంటెపేర్మి ధరణినెద్ది
 సర్వమునకులోన సంధించెనెయ్యది

యదియైయాత్మయగుట నరయవలయు॥ ౨౭॥

సీ॥ ధనముచేనిండినధరణినాడెనను॥

నాశ మొందక యుంచనాతరంబై

ధనముచేనమృతత్వమనునదికాబోదు॥

గల్గనిదానికి కాంక్షలేల॥

సత్యహినుడననుసత్యునిగాజేయు॥

వెలుగిచ్చిచీకటి వెడలజేయు॥

వడిమిత్తి వాతనుబడిపొలియకనుండ॥

నమృతత్వము నొసంగియమరబోవు॥

గీ॥ పరమపూరుష దేవశుభప్రభావ॥

ఆదిమధ్యాంతరహితుడవై ననిన్ను॥

కోరిభజింతు బోవవేకూర్కితోడ॥

సత్యమును దెల్వయు నొసంగిశాశ్వతంబు॥ ౨౮॥

కం॥ తనుచేసింపగవచ్చిన॥

జనునకునీడనిడుతరువు చందంబునభూ॥

జనసదనమునకుశత్రులు॥

జనగానాతిధ్యమిరయ జరుపగవలయు॥ ౨౯॥

కం॥ సత్యజ్ఞానము హితమగు॥

సత్యము శ్రేయస్కరంబు సత్యవ్రతమున్
నిత్యముష్ణమవ్రతమది

ఆత్మజ్ఞానంబుపరమ మగునన్నింటన్ || ౩౦ ||

తే॥ గీ॥ ఏనిమేలనితోచునో యెలమినందె

తనదుయాత్మనియోగింప దగుచునుండి

పాపకృత్యంబుజేసిన వానికిప్రతి

పాపమును శేయమియుసాధువగుటమేలు || ౩౧ ||

సీ॥ అలసినవానికి నాసనంబిడుటయు

శయనంబురోగికి సరగనిడుట

ఆకలిగొనువానికన్నంబునొసగుట

దప్పిగలానికి తక్షణంబు

జలమొసంగుటయుచుజరుపగవలయును

వాక్కియూమనములవలనపాప

ములచుగావించుచోముఖ్యముగానట్టి

వారెతపస్యులు వారెకృతులు

గీ॥ గానియడవులద్రొమ్మరి గాలినెండ

గరముబాధలబడుచును గాయశోష

ణమునొనర్చినమాత్రాన నమలతపము

గాదటంచునుభౌరతకథలవినఁజె॥

32॥

తే॥గీ॥ మూఢజనమైతి మోహంబుమూడజేయు॥

సజ్జనులమైతిధర్మంబు సంగ్రహించు॥

ధనమునన్యాయముగదెచ్చి దానధర్మ॥

ములనుజేసినపాపముల్ దొలగలేవు॥

33॥

తే॥గీ॥ పాజ్ఞుడగువాడులోకుల పల్కులువిసి॥

హితములగువాక్యములదనమతినినిల్పు॥

నీరముననుండుక్షీరంబు నేర్పుతోడ॥

సంగ్రహించుమరాళంబు సరణిజగతి॥

34॥

కం॥ సత్యముసరియగు ధర్మము॥

సత్యంబునకంటెగొప్ప సరకిలగలదే॥

సత్యవిహినతకంటెన॥

నిత్యంబాకూర్తవస్తు నిచయముగలదే॥

35॥

కం॥ జలనిధికియానపాత్రయు॥

వలెమోక్షదమాననంత పదవికిసత్యం॥

బిలనొకటియెసోపానము॥

సలలితముగనొండులేదు చర్చింపంగ॥

36॥

ఆ॥గీ॥ సత్యమునజయింపు సరగమోసంబున॥

కోధముననుగెల్వు కోధచయము!

సాధుమార్గమునన సాధులనుపకార!

ముననుగెల్వుత్తుద్ర జనులనిలను॥

32॥

తే॥గీ॥ తాల్మిదోషంబునెన్నదు తగుధనంబు!

భువినశక్తులకునుగుణ భూషణంబు!

శక్తికివశీకరణమగు సకలజగము!

తాల్మియనునాయుధముసర్వతంత్రహరము॥

అ॥గీ॥ తనదులక్షణముల తాగనునెవ్వడు!

వాడెమునియటండ్రి వసుధలోన!

మౌనముచుధరించి మరివనవాసియా!

వాడుమునియటంచు వలదుబల్క॥

33॥

అ॥గీ॥ ముదిమియందుసుఖము! మూడునెద్దానిచే!

దానివయసునందె బూనిజేయు!

మరయజీవనంబు నంతయుపరలోక!

సుఖముకొరకొనర్పు ప్రకటమతిని॥

34॥

కం॥సత్యంబనునదెబ్రహ్మము!

సత్యంబచునదియెతపము సత్యమెక్కితున్మృత!

సత్యమెశాస్త్రముదలపగ!

సత్యమునాశంబులేని సరకనివినక॥

౪౧॥

సీ॥ ధర్మము చేయంగ దగుకాల మిదియని

నిర్ణయింపంగనేనికివశంబు

మచుజనిరీక్షించి మానునేమృత్యువు

నిత్యమువెంటాడి నెరయుచుండు

సతతము ధర్మముసల్పుటయేమేలు

సతము మృత్యువునోట జనములుంట

ననఘులు విషయమధ్యము నందునుండియు

నుండకచరియింతు రుర్విలోన

గీ॥ దుర్మతుల్ విషయములను దొలగకుండ

నుండురీతినివిహరించి యుండలేక

దుష్టవిషయంబులంబడి దుష్టులగుచు

ధరణిచరియింతురందుగు తత్వవిదులు॥ ౪౨॥

తే॥గీ॥ సుఖముదుఃఖంబుపేర్కెయు సూటితోడ

నప్రియంబునుబాప్తించు నపుడుజనులు

తాగనుభవింపనపరాకతంపుచిత్తు

లగుచునుండుటవిధికదా యనఘులార॥ ౪౩॥

తే॥గీ॥ ఈగృహస్తాశ్రమంబున నెనయువాడు

14

బ్రహ్మజ్ఞానదీపిక.

బ్రహ్మనిష్ఠాగరిష్ఠుడై బ్రబలితత్వ!
వేదిపరుడౌచుతా జేయువేలబనులు!
బరగనర్పణజేయుచు బ్రహ్మమునకు॥ ౪౪॥

కం॥ దురమందెవ్వడు బెదరడొ!

దురమందెవ్వాడు వెచుక దోగడొమరియు॥
ధరధర్మపునమరంబున!
మరణించినవాడులోకమంతయుగెల్పు॥ ౪౫॥

తే॥గీ॥ కామమునుకోరిధమేరికి గలుగువళిత!

దీనజచులందుదయగల నీరులెవరొ!
సత్యమెవ్వరికిలలోన సద్రవతంబొ!
వారెలోకంబులచుగెల్పు వారుసుండి॥ ౪౬॥

కం॥ తనకీర్తి పొరుషంబులు!

జచులకు నుపకారమొందు సల్పెడునదియు॥
జచుడెవడుబైటవేయడొ!
ఘుచుడాతడెధార్మికుండు గణుతింపంగ॥ ౪౭॥

కం॥ ఇలలోగృహస్థుడనిశము!

తలిదండులెదై వమచుచు దలపగవలయు॥
సలలితమతియైవారిని!

తలగక సేవింపవలయు తత్పరుడగుచున్ || ౪౮ ||

కం॥ కులపావనుడగుపుత్రుడు

తలిదండ్రులమృదులవాక్య తతిచేదనుపున్,

జలమూనక కూరిమిబను,

లిలజేయుచునాజ్ఞలందు నేర్పడియుండున్ || ౪౯ ||

కం॥ ధనమునవస్త్రమునను మరి

నెనరున సంతోషపరచు నెలతననిశమున్,

ఘనుడైన మానవుడెది,

జనడప్రియమార్గములను సతియెడదలపన్ || ౫౦ ||

తే॥గీ॥ ఘనపతివ్రతయగుకాంత కాంతునెడల,

క్రూరదృష్టినిజూడంగ గూడదండు,

మనసులో నైననప్రియ మనగవలదు,

చెడుగుమాటలనెన్నడు నుడువతగదు || ౫౧ ||

ఆ॥గీ॥ కన్యకలకువిద్యగరపి యాదటధన,

రత్నవస్తుసమితి రహిణానగి,

పండితుండునైన భవ్యజౌవరునకు,

గన్యధారపోయు ఘనుడెజనుడు || ౫౨ ||

కం॥ పతులయడ మెలగురీతులు

సతతమునెరుగుచుచుధర్మ శాసనవిధులున్.
నుతలకెరుకపడు వరకిల।

కుతుకముతోబెండ్లిచేయ కూడదుజనకుల్॥౫౩॥

తే॥గీ॥ ముక్తిమార్గంబుజూపునీ భక్తివిడచి
జ్ఞానమునుగోరుమూఢుల సరణిదలప,
ధాన్యమున్నానియుముకను దంచువారి।
పగిదిదుఃఖంబులకుపాలు బడరెదేన॥ ౫౪॥

తే॥గీ॥ తానునొరుడనుభేదమా తలపులేక।
సర్వభూతంబులందును సమతగాంచు।
శాంతచిత్తుడునగువాడు శాశ్వతంబు।
భక్తిపరుడగు భవ్యుడౌ భాగవతుడు॥ ౫౫॥

ఆ॥గీ॥ అధికమైనగాని యణుమాత్రమైనను,
నేర్పుతోడజనులు నేర్పవలయు।
సకలనీతిశాస్త్ర సారంబుదలపగ,
ప్రసవరసముగోలు భ్రమరరీతి॥ ౫౬॥

తే॥గీ॥ ఇంద్రియంబులలోనొక్క యింద్రియంబు,
స్థలనమును జెందుచోవాని తెలివియెల్ల।
భ్రంశమగునది నిక్కము భస్తిలోన।

తూట గల్గిన జలమంత తొలగునట్లు॥ ౧౭॥

క॥ పరవశము దుఃఖకారణ!

మరయంగానాత్మవశము నగుసుఖకరము॥

ధరలో సుఖదుఃఖంబుల!

గురుతులు సంక్షేపమునకు గుణలక్షణముల్॥

తే॥గీ॥ పుట్టుటయు గిట్టుటయు నొండు పొండు లేక!

పాపపుణ్యఫలంబుల బడయు నొండు!

మేళనంబెద్దియును లేక మెలగుచుండు,

ప్రాణియనుదాని కింకొకప్రాపు లేదు॥ ౧౮॥

క॥ ప్రతిదినము నిర్జనంబా!

క్షీతియందు బ్రవేశమగుచు చింతించునెడ॥

హితమగుకోరిక లన్నియు!

సతముగసముకూడునండు సర్వజ్ఞులిల్॥ ౧౯॥

సీ॥ ధర్మంబు తాలిమి తగ మనోనిగ్రహ!

మును చౌర్యహీనతయును శుచితయు!

నింద్రియనిగ్రహ మిద్ధవివేకము!

సదమలవిద్యయు సత్యపచన!

మాగ్రహహీనత యనియెడునీపది!

ధర్మలక్షణములై తనరుచుండు!
దానము చేయుట తక్కువయైనను!
విస్తారమైనను విరుదు దాని!

గీ॥ ఫలము దానంబుగొనువానిబట్టి కలుగు!
పాతతాపాత్ర తలెరిగి పరగ భువిని!
దానమొసగును సత్పాత్ర తితికి నెవడు!
వానికాముష్మికంబున వచ్చుసుఖము॥౬౧॥

క౮॥ ధర్మం బొక్కటే మిత్రము!
ధర్మము మరణంబునైన దగ నర్జించు॥
ధర్మేతరంబులన్నియు!
నిర్మలమౌతనువుతోడ నిజము నశించు॥

క౯॥ ధర పాపపుణ్యముల్ గను!
పరమాత్ముడు నీదుహృదయపంజరమందు॥
నిరతంబు నిల్చియుండగ!
నరయగనేనుంటినొకడ ననుటదిమేలే॥ ౬౨॥

తే॥గీ॥ అరయ పురుషులచే గృహమందు నిత్య!
మును నిరోధింపబడియుండువనిత లెందు!
రక్షింతుగాను తమయాత్మరక్షణంబు!

చూచుకొనువారెరక్షితల్ సుండుజగతి॥౬౪॥

కం॥ పాప మొనర్చెడివాడిల!

తాపముజెందన్విముక్తి దనరును మరలన్ ।

పాపంబు జేయనని మది ।

బ్రాహ్మింప విరాగియైన బరిశుద్ధుడగున్ ॥౬౫॥

తే॥గీ॥ పాదపంబులు మృగములు పక్షికులము

బ్రతుకుచున్నవికావె యెబ్బంగినైన!

గాని యెప్పుడును మనసున గరిమతోడ!

బ్రహ్మమననంబుచేసెడు బ్రతుకె బ్రతుకు॥

కం॥ తనయచుభవము సుశాస్త్రము!

ననఘండౌగురువువలన నగుచుప దేశం!

బున నెవని కైకకత్యం! [గీ॥౬౬॥

బుననుండునొ వాడెయాత్మమును జూచునొ

గీ॥ పుణ్యతీర్థవాసమునను కాయక్లేశ!

మునను నాత్మ దెలియబోలు పెట్లు!

ధర మనోజయంబు దగ గల్గువారికి!

దక్క నొరుల కగునె తలచిచూడ॥ ౬౭॥

తే॥గీ॥ మోహమచుముడి నడలిన ముదముతోడ!

నాత్మవిదులగుసజ్జను లఖిలసమ్మ
తముగ నుందురు తత్సేవ దగును వారు
గారె సంసారజలనిధి గడపువారు॥ ౬౯॥

గీ॥ ఇతడు బంధుడరయసీతండు గాడని
దెల్పుచుండ్రు త్సుద్రదీనజనులు
ధర నుదారచిత్తధర్మచరిత్రులు
సకలజగము బంధుజనమ యుండ్రు॥ ౭౦॥

గీ॥ శూరు డిల గాడు రణమున జేరి గెల్వ
పండితుడు గాడు విద్యచే భాసిలంగ
వాక్పటుత్వంబుచేతను వక్త గాడు
దానతత్పరుడగునంత దాత గాడు॥ ౭౧॥

తే॥గీ॥ శూరు డింద్రియజయమునసూ వె; ధర్మ
చరితమున పండితుండన జనును; సత్య
వాక్యములుపల్కునాతండు వక్త యగును
దాతయగునన్నిటనుసమదయనుజూడ॥ ౭౨॥

తే॥గీ॥ అఖిలశాస్త్రంబుల జదువునంత మర్యు
డఖిలసుజ్ఞానమున్న వాడగునె దీప
శిఖిప్రకాశంబుచే దెల్పుసేయు నెచుట

వెనుకచీకటి బాపలే దెనసిచూడ॥ 23॥

తే॥గీ॥ వస్తుతత్త్వబుడెలియనివాడు భువిని
నాస్తికునివలె నుంటయే యగునుచితము।
కాస్తజూచిన గంపంతగంటిననుచు।
వాస్తవముమీరి పల్కినవాడె పశువు॥ 24॥

కం॥ లోకంబుల పుట్టింపను
లోకంబులు వృద్ధిజేయ లోలత లేక॥
లోకంబుల గిట్టింపను।
ఆకలనముగల్గుదేవు సభినందింతున్॥ 25॥

కం॥ దేవా మాయపరాధము।
లేవియు దలచిననునిల్వలే మిలలోనన్।
భావించిచూడ సర్వము।
నీవొనరిచినట్టిమాయనీరధియెగదా॥ 26॥

కం॥ ఇదిపాపం బిది పుణ్యం।
బిది నరకం బిదియె స్వర్గమిగతివిబుధుల్।
ముదమునను నానతిచ్చిరి।
యదిని క్తముగనకపొందిరఘములనుజనుల్॥

ఉ॥ ఎవ్వడు సర్వప్రాణులను

నేమరకన్ సృజించె ధీరుడై ।

ఎవ్వడు ప్రాణికోట్ల కిల

నేర్పడ వృద్ధి దనర్చె శూరుడై ।

ఎవ్వ డనాతసృష్టిని ని

జేచ్చ లయంబొనరించె క్రూరుడై ।

ఎవ్వడనంతు డవ్యయుడొ ।

యేను నుతింతును వాని వేడుకన్ ॥ 2౮ ॥

తే॥ గీ॥ శాశ్వతం బెద్ది? భువి గల్లుసకలమును న

శాశ్వతంబంచు నందరుజాటగ విని

విశ్వమనుమాయలో జక్కి వెతలబడుచు

శాశ్వతపదవి గన్గొనజాల రకట ॥ 29 ॥

సీ॥ సుగుణసౌందర్యముల్ తగ గల్గుకులసతి

త్యాగభోగములకు తగినధనము

నరసమాకవితకు చాలినవిద్యయు

మాలిన్యహీనమా మానసంబు

మహిలోన సజ్జనమైతియొనర్చుట

బలము దార్ధ్యమునుగలుగునట్టి

ప్రహ్లాదానందీశిక.

౨౩

దేహంబుననియె పదివ్యవహాసీయాదు!
గొనము లేమనుజునిగూడుకొనుకొ!

తే॥గీ॥ వానిదే సౌఖ్యపడవి యివ్వసుధలోన
దూరమైసట్టి యేకాంతదుర్గమైన!
స్వర్గ మనశనపథమది. నిర్గమం బ!
దేల కాల్చునా సకల మిందేచెలంగ॥ ౨౦॥

సమాప్తము.

వేదాంత విద్యావిశారద లగు. మ. రా.
రా. పులుగుర్త నరసింహంపంతులుగారి య
భిప్రాయ మిట్లు వ్రాయుచున్నాను.

అ॥ వె॥ పృథుయశోవిరాజ బెహరాన్వయుడురామ!
మూర్తిసుకవి హృద్యముగ సుళువుగ!
నజ్జులెరుగ బ్రాజ్ఞులలర బ్రహ్మజ్ఞాన!
దీపిక రచించె దేలుగుబాస॥

101524

